

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINI N DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTI

SECTION I

Рiв. LIV. Ч. 58. Нью Йорк і Джерзі Ситі, субота, 23 березня 1946.

No. 58. New York and Jersey City,

Friday, March 23, 1946. Vol. LIV.

100 ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свобода”: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS else where.

НАРАДИ О. О. Д. ВІДБУДУТЬСЯ, ЯК ЗАПОВІДЖЕНО, КАЖЕ ТРУМАН

Вашингтонський уряд як звідомляють, виявляє щораз „твердшу” руку супроти Советів. Це пізнати теж і по тім, що не зважаючи на намагання советського амбасадора Громика, щоби відложити на 16 днів наради Ради Забезпечки Об'єднаних Держав, або принаймні не порушувати на них зараз конфлікту між Іраном і Советами, президент Труман заявив, що наради Ради Забезпечки розпочнуться згідно з планом, себто в найближчий понеділок, в Нью Йорку, в будинку Гонтер Каледж. Знов справа Ірану буде на програмі першою точкою. Президент Труман теж заявив, що не буде більше нарад „Трох Потуг”. Це, що було давніше предметом таких нарад, належить тепер до Організації Об'єднаних Держав. Замітне, що Вінстон Черчил, відїзжаючи до Британії, заявив кореспондентам, що відложення справи Ірану було „дуже небезпечним”, бо через провокацію готов повстати в Ірані режим квізлінгів.

В СПРАВІ АФІДЕВІТІВ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ.

Звертаємо увагу на розпорядження департаменту стейту в справі афідевітів, як і тих додатків, що доповняють афідевіт щодо маєткового стану того, що його виставляє. Це мова про афідевіти в цілі спровадження до Америки скитальців в Європі. Розпорядок каже, що ті афідевіти можна пересилати до департаменту стейту, а він перешле до американських консулатів в американській зоні в Німеччині, що знаходяться у містах: Штутгарті та Мінхені. Треба при тому подати точну адресу скитальця, для якого той афідевіт виставлений. Можна теж ще залучити \$10 як належитість за американську візу. Як є більше осіб, то на кожну особу по \$10. Це треба вислати до департаменту стейту грошовим переказом або чеком, potwierдженим банком. Тепер уже отворені американські консуляти в Німеччині й там треба старатись скитальцям про віза на виїзд до Злучених Держав. При тому звертається увагу, що ті консуляти не приймають листів і грошей для скитальців. А теж і на те, що саме виставлення афідевіту ще не є гарантією, що особа, для якої цей афідевіт виставлено, уже певно дістане візу. Але певне те, що афідевіт помагає дістати візу. Розпорядок поданий в цьому числі Юкрейнієн Віклі.

ВИКЛАДИ ПРО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Заходами Американського Товариства Учителів Слов'янських і Східно-Європейських мов відбулися два доклади на тему української мови і українського шкільництва. Перший доклад був в Шикаговському університеті, дня 27. грудня м. р., знагоди конвенції Товариства Учителів Модерних Мов, а виголосила його п-нна Віра Шпікула, директорка Академії Матері Божої в Стемфорд, Конн. Темою докладу була стаття професора Михайла Нагірного п. т. „Навчання української мови в Злучених Державах”, що була видрукована в Америкен Славік Рівю, що виходить при Гарвард Юніверситі. На зборах AATSEEL в Стемфорді, які повитав о. С. Гринюх, декан Українського Каледжу, виголосив доклад проф. Нагірний на тему „Історичний начерк українського шкільництва в Конетикат”. Між тими, що промовляли були: проф. Катерина Волконська з Конетикат Каледж, проф. Марія Яквіт з Юніверситі оф Конетикат, проф. Григорев з Ейл Юніверситі. Взагалі на обидвох згаданих докладах було багато професорів з американських каледжів і університетів. На зборах у Стемфорді були з українців: проф. Іванчук, п-на Віра Шпікула, о. Закревський та Сестри Марія і Йосифа з Чина Сестер Місіонарок. Організаційною стороною зборів проводив проф. Колмен з Коломбія Юніверситі. Професора Нагірного вибрано секретарем - скарбником стейтового округу цієї організації.

„НАРВАНИЙ, НЕВІДПОВІДАЛЬНИЙ І ПДРИВНИЙ”.

Так назвав посол манітобського союму в Канаді Торнер комуністичного посла Василя Кардаша, що обороняв Совети і осуджував канадський уряд за розголошення шпигунської афери. Про саму промову Кардоша сказав Торнер, що він ще ніколи не чув такої нісенітничі, хоч часто слухав комуністичних демагогів у Гайдпарку в Лондоні.

РУЗВЕЛТ І ВІЙНА З ЯПОНІЄЮ.

Десять днів перед японським нападом на Перл Гарбор президент Рузвелт запитав свій кабінет, чи Злучені Держави підуть війною проти Японії, як вона заатакує Бритійську Маляю, не нападаючи на Злучені Держави. Рішення запало, що Злучені Держави підуть до війни.

ЛЯ ГВАРДІЯ НОВИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР УНРРА

ЩЕ ОДИН „БАТЬКО” З МОСКВИ!

Український народ „ушасливлений” у Советях не тільки „батьком-Сталіном”. Промовив до нього, зокрема до західних українців, що й другий „батько”, московський патріарх Алексій. Відїззався зараз по „визволенню” і „возєдиненню”. І каже, що булоб для нього „невисказаним щастям і для цілої московської православної церкви”, якби „Отці й вірні Греко-католицької Церкви” відірвалися від свого проводу, „Римського Папи”, що загнав їх в обійми Гітлера і фашизму, а злучилися з „своєю мамою”. Звертається він „як батько і патріярх” і питає: „до чого-ж завзивав вас Митрополит Шептицький і його співпрацівники? Вони запрошували вас, щоб ви піддалися гітлерівському ярму й клонили голови перед ним? Куди вас веде Ватикан у теперішньому часі з приводу Різдва і Нового Року? До співпраці з виразниками расизму і до співчуття супроти Гітлера, найбільшого злочинника, що його історія світу колинебудь бачила”. А далі наступає заклик до переходу до православної церкви і визнання московського патріярха, щоби „сини Великоросії і сини Галицької Росії могли почуватися правдивими братами в Христі Ісусі”.

СТАЛІНОВИ І ЛЕНІНОВИ В УКРАЇНІ.

Депутат з України Бажан прохав у Верховного Совету в Москві фондів на відбудову Академії Наук УРСР, Академії Архітектури, а ще далі на будову пам'ятників в українських містах. І так у Києві, казав він, плянується побудувати величаві пам'ятники генераліссімусови Сталінові та Ленінові, як і лук, що має зображати „возєднання України”. Подібне, як виходилоб з його мови, буде у Львові та в інших містах.

ПОГИБ КРАСНОВ.

Повідомляють з Європи про смерть донського атамана, генерала Краснова, що мав згинутися разом з 30 старшими козацькими генералами. В часі цієї війни Краснов перейшов на бік німців, налягнув німецький мундир, та організував для Гітлера армію, яка, на його думку, мала „визволити Росію”. Козаки що мали бути з Красновом, мали піти в гори Югославії, Мадящини і Чехословаччини, продовжуючи боротьбу. Їх мали вже цілком винищити.

Герберт Г. Лімен, бувший ньюйорський губернатор і уступивший генеральний директор Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Рібілітейшен Адміністрейшен (УНРРА), запропонував Центральному Комітетови УНРРА, щоб його наступником вибрати бувшого ньюйорського мейора Ля Гвардію. Вибір запевнений. Ля Гвардія має тепер радіовий контракт, що йому приносить річно \$150,000. Платня генерального директора виносить \$15,000. Лімен зрезигнував з неї. Та виясняють, що Ля Гвардія не мусить говорити через радіо про політику, що тепер кодідувалоб з його становищем генерального директора УНРРА, бо цього контракту не вимагає. Отже може говорити на інші теми і задержати річний гонорар в сумі \$150,000.

ЯК НЕ АМЕРИКА, ТО СОВЕТИ.

Як Злучені Держави не приймуть Франції з великою матеріальною допомогою, зокрема, як не дадуть їй великої позички, то вона звернеться економічно й політично в бік Советського Союзу. Така є там ситуація, згідно з тим, що каже Жорж Бідол, французький міністер заграничних справ.

ПРО ЄП. КОЦИЛОВСЬКОГО.

„Шлях” звідомляє, що Уряд Безпечки в Польщі, себто польські чекісти, увязнили 21. вересня 1945 р. Кир Йосифа Коциловського, українського греко-кат. єпископа в Перемишлі. Держали увязненого разом з о. кан. Василем Гриником в Ряшеві, разом з українською світською інтелігенцією, а звільнили в січні б. р. Весь час домагались, щоби підписав декларацію, що „добровільно” виїде до УРСР. В вязниці били Преосвященого, а о. Гриникова вибили зуби та поломали ребра. Як єп. Коциловський вернув до Перемишля, то там вийшла на привітання уже тільки горстка українців. Решту вже вивезли до „раю”.

Разом з цією вісткою подано, що в Нагрибівці замордовано в жорстокий спосіб перемиського декана о. Войтовича з родиною та добили кольбами інж. Вільховського.

УКРАЇНЕЦЬ-ЛІКАР У ПАРИЖІ

„Українець у Франції” вітає Василя Кебала з одержанням дипломом лікаря-дентиста на університеті в Парижі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Безбожники і циніки про українську церкву

„...Уніятська церква ніколи не уважалася рідною українському народові“, читаємо в большевицьких „Українських Щоденних Вістях“.

Написано це в великій передовій статті в числі з 19. березня 1946, під наголовком „Історичної ваги постанова“.

Що-ж це заставило ось ту комуністичну і атеїстичну газету вмішуватись у релігійні справи українського народу? І писати про це звертаючись до американських українців, про яких пише, що тут „для подавляючої більшості наших людей церква видавалася злишньою“, та що „американські українці, в подавляючій більшості, не є практикуючими вірниками“.

Причину цього дивного явища пізнати по перших словах цієї статті, які звучать: „Уніятська церква в західних областях України зриває звязки з Ватиканом і повертає до православ'я“. Виявляється це рівночасно дуже просто, а саме тим, що „основні маси галицьких українців ніколи не уважали уніятської церкви народною церквою, ніколи не уважали її своєю в повнім значенні того слова“.

Ось так витає ця большевицька газета церковне „возеднання“ західних українців - католиків з Російською Православною Церквою, а тим „возеднанням“ вважає „Ухвали Синоду“, що то відбувся у Львові, а про який уже в „Свободі“ згадувано. Кажеться, що як „возеднались“ українські землі, то цілком природно, що „возедналася“ тепер теж і церква.

До того ще додали московські ступайки таку наглядну брехню, що до цього не мішалась советська влада. Теж думають, що американські українці, які „уважно сліdkують за розвитком подій в країні їхніх батьків і вміють оцінювати положення, напевно поставляться прихильно і до цього важного історичного акту в справі оздоровлення церковних відносин в Україні“.

Ми залишаємо набоці догматичну сторону ріжниць між одною і другою Церквою — Католицькою і Православною. Шануємо чесні переконання кожної людини теж у релігійній ділянці й лишаємо ці справи сумлінню людини, з тим, що визнаємо для українського народу і України таку саму свободу релігії, як її маємо в цьому краю. Це є для нас у таких справах одинока розумна і культурна розв'язка. Ніякого примусу тут не визнаємо. І з

цього боку дивимося на те, про що пишуть У. Ш. Вісті, що тепер так дуже заопікувались Православною Церквою, чи взагалі релігією. Прецінь вони так ляляли Православну Церкву як назадницьку! А тепер вони пишуть: „Історично і актуально в усіх часах і в усіх умовах уніятська церква була чужою українському народові і завжди відігравала негативну роль в його боротьбі за своє визволення“. А коли-ж в них Православна Церква не була чужою, а релігія не отруєю для народу? Чи не з цього часу, як Кремлін змінив лінію? І до кого звернена така писанина? Прецінь українці в Америці, що виросли в Українській Католицькій Церкві в старім краю, добре знають, якою та Церква була і як виховувала. І хто з них, якщо має хоч трохи сумління і розуму, може сказати, що та Церква „у всіх часах і у всіх умовах... була чужою українському народові і завжди відігравала негативну роль в його боротьбі за своє визволення“? Чи той, що був вірним цієї церкви, може сказати, що вона була польською, німецькою чи римською, а не українською? І ким були священники і єпископи? Поляками, москалями, німцями, італійцями? Якою мовою вони проповідували? І чи та Церква має бути „чужою“ тому тільки, що визнає своїм головою папу в Римі, а „рідною“ має бути та Церква, що визнає не київського, але московського патріарха як голову, хоч всі погоджуються щодо цього, що з Києва вийшла Христова віра в Східній Європі й Київ був релігійним центром тоді, коли ще світ не чув, що має народитись якась Москва?

Ще раз кажемо і підкреслюємо, що не іде нам тут про догматичну сторону, але про безмежне московсько-большевицьке нахабство, попиране тепер ще новітніми політичними малоросами-безбожниками, що насміхаються і глузують з кожної релігії, як із усіх релігійних людей, як католиків, так і православних чи протестантів. Це ті, що „возеднавши“ з Сталіном і Кремлем ще й нещасні західно-українські землі, для ліпшого закріплення советської влади ліквідують тепер там ще й Українську Греко-Католицьку Церкву тільки тому, що вона була українською і щиро служила українському народові. А що найважливіше для большевиків, що виховувала теж і таких, що йшли до боротьби за визволення українського народу. І ніщо інше, а

саме це останнє є й те найгірше й найбільш „негативне“, що заставило советську владу враз з московським патріархом Алексієм, її агентом, ліквідувати Українську Католицьку Церкву в такий некультурний і поганний спосіб, який теперішня і будуча історія мусить гостро осудити. Бо подібні речі могли ще траплятись у давних часах фанатичної релігійної нетерпимости, але не в половині XX. століття. В цьому періоді людської історії така диковина можлива вже не в Азії чи глибокій Африці, але тільки на нещасних землях, що попали під владу крайніх безбожників і циніків, що не мають найменшого відчуття поваги до найделікатніших людських почувань, зв'язаних з Богом і релігією.

ВОЯК ПРО „СКИТАЛЬЦІВ-ФАШИСТІВ“.

Дмитро Старощак, американський воєнний українського роду і головний радний У. Р. Союзу, вернувши з армії описує в „Народній Волі“ про свої зустрічі з українськими скитальцями в американській зоні в Німеччині. Описуючи український скитальчий табір в Авсбургу, він пише так:

„Побачив я в американській пресі пару тижнів тому, що делегат з советської України говорив на конференції Об'єднаних Держав, що в Авсбургу, в Німеччині, є 400 українців в „ляг-ру“, які є фашисти. Тут уже добре видно, що він не говорив для добра української держави, тільки виконує диктування Москви. Москва знає, що якраз тепер є добрий момент знищити раз на все демократичний елемент та завзятого духа свободи в українському народі. Як? Ну, дуже легка річ — назвати всю опозицію фашистами, доставши її у свої лапки, а тоді НКВД зробить порядок...“

Розмовляючи з скитальцями-селянами, набрав цей воєнний тако-го переконання:

„Ті люди були звичайні селяни; непотрібно їм ніякої пропаганди, й не можна закидати, що їхня ненависть до Советів це „фашизм“. Доля дала їм засмакувати гітлерівського „спасення“, як і советського „визволення“. Переконалися, що „який дідько, такий чорт“, різниця є тільки у фарбі“.

А кінчить цей воєнний спогад такими словами, зверненими до американських українців:

„Незабудьте про тих нещасливих людей, яких обставини ви-

кинули з рідної землі в циганське життя. Не дайте себе дурити тут, що ті люди не хочуть вертатись до рідної землі тому, що вони фашисти. Не хочуть вони вертатись до своєї хати, де нема ні своєї сили, ні своєї правди, ані ніякої волі“.

МИРОН ЛИТВИН і син

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні та
нижчій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми улаштуємо пре-
красний ЦІЛИЙ **\$150.00**
ПОХОРОН за

У випадку смутку в родині кличте:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці

S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646

— or —

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.

Phone Bigelow 3-6762
ELIZABETH, N. J.
225 WEST JERSEY STREET
Phone: EL 2-3611

ІВАН КОВАЛЬЧИК

FUNERAL DIRECTOR

& EMBALMER

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В СТЕЙТІ

NEW JERSEY

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

У випадку смутку в родині

кличте як в день так і в ночі:

JOHN KOWALCHUK

79 Sussex Street

JERSEY CITY, 2, N. J.

Tel. BErgen 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-8\$68

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

(cor. E. 155 St.)

707 Prospect Avenue,

BRONX, N. Y.

Tel.: MElrose 5-6577